

§ 83

Lausuntopyyntö / Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta / Työ- ja elinkeinoministeriö

LAPDno-2022-432

Valmistelija / lisätiedot:

Mirva Korpi

mirva.korpi@lapua.fi

Ympäristöinsinööri, vs. tekninen johtaja

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta on ollut lausuntokierroksella 3.3.- 12.4.2022. Kunnat ovat jääneet epähuomiossa pois lausuntopyynnön jakelulistalta. Lausuntokierroksesta tiedotettiin myös eri kanavien kautta, ja osa kunnista onkin toimittanut lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta. Työ- ja elinkeinoministeriö haluaa kuitenkin vielä erikseen kohdistaa lausuntopyynnön kunnille lausuntoajalle 20.4.-18.5.2022. Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausumaan asiasta, mikäli kunta katsoo, että kaivoslakiin esitettävät muutokset koskettavat kuntaa.

Esityksessä ehdotetaan paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi, että kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on kunnan hyväksymän kaava. Muun muassa paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi esityksessä ehdotetaan lisäksi muiden elinkeinojen huomioon ottamista nykyistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa. Esityksessä ehdotetaan kiinteistön omistajan aseman parantamiseksi ja alueen asukkaiden kokemien haittojen vähentämiseksi tiukennuksia malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeviin edellytyksiin, muun muassa maanomistajien suostumuksen edellyttämistä, kun malminetsintälupa on ollut voimassa kymmenen vuotta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tiedonsaantioikeuksien parantamista vuosittain pidettävillä avoimilla yleisötilaisuuksilla. Varaussäätelyyn esitetään useita muutoksia, muun muassa varausaluetta koskevan veronluonteinen maksun käyttöönottoa ja varausajan lyhentämistä.

Ympäristönsuojelun tason parantamiseksi kaivoslain mukaisessa säätelyssä esityksessä ehdotetaan muutosesityksiä, joiden tarkoituksena on huomioida maisemalliset ja ympäristölliset sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset entistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa. Esityksessä ehdotetaan myös muutoksia kaivoslain mukaisiin yleisiin periaatteisiin muun muassa, että kaivostoiminnan kaikissa vaiheissa toiminnanharjoittaja hyödyntää kaikki alueella tavatut kaivosmineraalit, jotka ovat toiminnanharjoittajalle teknistaloudellisesti hyödynnettävissä. Lisäksi esitys sisältää tarkennuksia viranomaisten neuvontavelvollisuuteen liittyvään säätelyyn ja ilmoitusmenettelyä kiinteistön omistajan suostumuksella toteuttavalle malminetsinnälle. Esityksessä ehdotetaan tiukennuksia kaivoslain mukaiseen vakuussäätelyyn ja muutoksia kaivostoiminnan lopettamista koskevaan säätelyyn siten, että kaivoksen vaiheittainen sulkeminen

otetaan huomioon kaivostoiminnan aikana entistä paremmin ja kaivoksen lopullinen sulkeminen toteutetaan vastuullisesti.

Yleisölle avoimessa tilaisuudessa on annettava vuosittain selvitys malminetsintöluvalla suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista, suoritettujen tutkimustöiden ympäristö- ja muista vaikutuksista, tulevista tutkimustöistä ja tulevien tutkimustöiden arvioiduista ympäristö- ja muista vaikutuksista. Kaivosluvan haltijan on annettava selvitys esiintymän hyödyntämisen aikataulusta, laajuudesta ja tuloksista sekä ilmoittamaan, jos tiedot mineraalivarannoista muuttuvat olennaisesti, ja kaivostoiminnan vaikutuksista.

Kaivoslain luonnoksen 46 §:n mukaan malminetsintäluvaa ja kullanhuuhtontalupaa ei saa myöntää 7) alueelle, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä painavasta syystä, jollei tärkeä yleinen etu edellytä luvan myöntämistä; 8) alueelle, jossa luvan mukainen toiminta aiheuttaa olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle. Hallituksen esityksen mukaan painavana syynä voitaisiin pitää lähinnä vireillä olevaa kaavoitusta, jossa alueelle on suunniteltu käyttötarkoitus, jota malminetsintä tai kullanhuuhtonta vaikeuttaisi. Kunta saattaisi vastustaa toimintaa myös esimerkiksi luvan mukaisen toiminnan kanssa yhteen sopimattomalla, jo käynnistettäväksi suunnitellulla tai muulla maankäyttötärpeellä taikka erityisillä luonto- ja kulttuuriarvoilla. Tulkinnessa olisi otettava huomioon myös, että malminetsintäluvan voimassaoloaika ja luvan sallimia toimenpiteitä voidaan tarvittaessa rajoittaa ja saada haitta sillä tavalla poistettua. Tärkeänä yleisenä etuna voitaisiin pitää esimerkiksi yhteiskunnan raaka-ainehuoltoon tai alueelliseen kehittämiseen liittyviä malmivarantojen kartoitustarpeita. Merkittävänä haittana elinkeinoille voidaan pitää haittaa, jonka malminetsintän voidaan yksiselitteisesti katsoa aiheuttavan. Muuna elinkeinotoimintana voisi olla esimerkiksi matkailu, tuulivoimatuotanto tai poronhoito. Lupaharkinnan perusteisiin ei kuitenkaan ehdoteta muutosta, jolloin kaivoslain 45 §:n 1 momentin viimeisen lauseen nojalla lupa voitaisiin esteestä huolimatta myöntää, jos este on mahdollista poistaa lupamääräyksillä tai pienentämällä alueen kokoa.

Kaivoslain 47 §:n mukaan kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen voimassa olevaan yleiskaavaan tai asemakaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Hallituksen esityksen mukaan kaivostoiminnan tulisi siirtymäsäännöksissä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta perustua aina kunnan hyväksymään kaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun maankäyttöön on selvitetty. Muutoksella toimeenpannaan hallitusohjelman kirjaus, jonka mukaan kunnille säädetään oikeus päättää kaavoituksella, onko kaivostoiminta mahdollista kunnan alueella. Muutos poistaisi siirtymäsäännöksissä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta muun selvityksen rinnastamisen kaavoitukseen, mitä ei ole koettu tasapainoisena vaihtoehtona kaavoitukselle. Jatkossa kaivostoiminnan tulisi perustua kunnan laatimaan yleis- tai asemakaavaan, jolloin kaivosalueen perustaminen maakuntakaavan perusteella poistuisi. Kunta päättäisi, kaavoitettaisiinko alue kaivoshanketta varten, ja kaavoituksessa määritellään

kaivoshankkeen ja muiden maankäyttömuotojen välinen suhde. Kaavoitusprosessi kuulemisineen ja valitusmahdollisuuksineen on osallistava ja vuorovaikutteinen, joten uudistus parantaisi myös kuntalaisten ja muiden osallistajien vaikutusmahdollisuuksia. Siirtymäsäännöksen mukaan kaivosviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Yleinen siirtymäsäännös koskisi ennen lain voimaantuloa jätettyjen lupahakemusten ja muiden asioiden käsittelyä.

Kaivoslain 52 §:n mukaan kaivosluvassa on annetta määräykset mm. 10) kaivosalueen toimintojen sijoittelusta ottaen huomioon luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset; 11) toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista; 12) toimenpiteistä, joilla estetään paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävää heikentymistä. Hallituksen esityksen mukaan kaivosluvassa olisi annettava yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeelliset määräykset puuston, muun kasvillisuuden säilyttämisestä, uusimisesta ja uusista istutuksista kaivostoiminnan aikana, toimintojen sijoittelusta luonnon monimuotoisuus ja muut ympäristövaikutukset huomioon ottaen sekä toimenpiteistä, joilla estetään huomattavien vahingollisten ympäristövaikutusten aiheutumista ja paikkakunnan asutus- tai elinkeino-olojen merkittävä heikentymistä. Paikkakunnan muina elinkeinoina voisivat tulla otetuksi huomioon esimerkiksi poronhoito, tuulivoima, maatalous ja matkailu. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi puustovyöhykkeen edellyttämistä kaivostoiminnasta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi (maisemalliset haitat, erilaiset immissio- ja naapurushaitat, muille elinkeinoille aiheutuvat haitat). Tällaisen suojavyöhykkeen voisi järjestää joko kaivosalueen uloimmaksi osaksi, jolla vain maanalainen kaivostoiminta olisi sallittua, tai apualueeksi. 11 kohdan osalta on otettava huomioon, että varsinaisen louhoksen sijainnin määrää mineralisaation sijainti. Kaivoksen vaatimien muiden toimintojen (kuten tiestö, sähkölinjat, putkistot, läjitysalueet, rakennukset ja rakennelmat) sijoittelussa voidaan joustavammin hakea ratkaisuja, jotka ottavat huomioon ympäristölliset ja maisemalliset näkökulmat. Esimerkiksi mahdollisuuksien mukaan säilytettäisiin pienet kosteikot, lahoppuut tai muut vastaavat luonnon monimuotoisuuden ilmentymät. Kaivosalueelta kuuluvien äänten kantavuuden hallinnassa voitaisiin hyödyntää rakennusten sijoittelua tarkoituksenmukaisella tavalla. Lupamääräykset voisivat koskea esimerkiksi myös alueen tiestön ja rakennusten sijoittelua sekä talvikunnossapidon suunnittelua siten, että yhdessä kasvillisuusratkaisujen kanssa kaivostoiminnasta aiheutuisi mahdollisimman vähän haittoja.

Ehdotus

Esittelijä: Mirva Korpi

Lapuan kaupungin tekninen lautakunta antaa asiassa seuraavan lausunnon:

Lapuan kaupunki pitää erittäin tärkeinä muutoksina hallituksen esityksen mukaisia muutoksia kaivoslakiin, joilla parannetaan kaivoshankkeiden paikallista hyväksyttävyyttä ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamista. Muutosten mukaan mm. kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on kunnan hyväksymän kaava ja kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa tulee ottaa huomioon nykyistä vahvemmin muut elinkeinot, joihin kaivostoiminnassa saattaa olla negatiivisia vaikutuksia. Muutosehdostusten mukaan myös maisemalliset ja ympäristölliset sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyvät seikat tulee ottaa vahvemmin huomioon lupaharkinnassa. Lapuan kaupunki pitää erityisen tärkeänä, että kaivoslain 46, 47 ja 52 §:iin esitetyt muutokset hyväksytään.

Kaivoslain 47 §:n mukana kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen voimassa olevaan yleiskaavaan tai asemakaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Hallituksen esityksen mukaan kaivostoiminnan tulisi siirtymäsäännöksissä mainittuja poikkeuksia lukuun ottamatta perustua aina kunnan hyväksymään kaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun maankäyttöön on selvitetty. Siirtymäsäännöksen mukaan kaivosviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan yleinen siirtymäsäännös koskisi ennen lain voimaantuloa jätettyjen lupahakemusten ja muiden asioiden käsittelyä.

Lapuan kaupunki katsoo, että siirtymäsäännöstä tulisi tarkentaa siten, että niiden kaivoslupahakemuksien käsittelyssä, jotka ovat olleet vireillä kaivosviranomaisessa tai tuomioistuimessa tämän lain voimaan tullessa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei jäljempänä toisin säädetä. Siirtymäsäännöksellä ei saa sallia niiden kaivoshankkeiden etenemistä aiemmin voimassa olleen lainsäädännön mukaisesti, joille on haettu tai myönnetty kaivoslain mukainen malminetsintälupa ennen lainmuutosten voimaantuloa.

Päätös

Lautakunta hyväksyi esityksen.

Nähtävänä Lapuan kaupungin verkkosivuilla pöytäkirjan tarkastuksen jälkeen, alkaen 20.5.2022.

Otteen oikeaksi todistaa,
Lapualla 18.5.2022

Kirsi Vesala, hallintosihteeri

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty sähköpostilla 18.5.2022.

Muutoksenhakukielto

§83

Muutoksenhakukielto

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, Kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.